

Aan:
College van B&W en
Gemeenteraad
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE
Via mail

Enschede, 18 maart 2024

Onderwerp : Woon- en mobiliteitsvisie

Geacht College en leden van de Gemeenteraad van Enschede,

Nederland heeft een groot woningtekort. Er wordt alles op alles gezet om meer te bouwen en te proberen dit tekort te verkleinen. Belemmeringen die zich hierbij voordoen zijn echter niet eenvoudig weg te nemen. Ook de gemeente Enschede kampt met een gebrek aan woningen.

De overheid wil dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Hiervoor zijn voldoende betaalbare seniorenwoningen nodig die – indien noodzakelijk – aangepast kunnen worden. Wij krijgen signalen dat er in onze stad onvoldoende mogelijkheden voor senioren zijn.

Het Seniorenplatform Enschede stuurt u hierbij zijn visie op Wonen en Mobiliteit, gericht op goede huisvesting van senioren.

Wij bieden deze notitie versneld aan in verband met de behandeling van de Woonvisie 2024, waarbij wij met name gekeken hebben naar bijlage 5.4 Onderbouwing Woonzorgvisie Ouderen.

Het is jammer dat de resultaten van het lopende Woononderzoek onder 55-plussers nog niet bekend zijn en dus niet meegenomen kunnen worden in de visie.

De uitvoering van de visie lijkt ons een hele uitdaging, waarvoor hopelijk voldoende financiële middelen beschikbaar zijn. Daar waar het mogelijk is, dient de gemeente de regie nemen.

Wij hopen dat uw Woonvisie en onze notitie zal leiden tot een stad waar het voor senioren een plezier is om te wonen.

Met vriendelijke groet,

Dick Boer
Interimvoorzitter Seniorenplatform Enschede

- **Notitie Wonen**

Voor een 65-plusser is geen eenduidige kenmerkende typering te geven. Op dit moment (februari/maart 2024) loopt er een woononderzoek onder senioren in Enschede. Ouderen willen de regie over hun woonsituatie houden; ze willen zelf kunnen kiezen hoe en waar ze wonen. Daarnaast is verbinding belangrijk. De één wil het liefst tussen mensen van verschillende leeftijden wonen; de ander bij voorkeur in een straat/appartement met leeftijdsgenoten. Naast een fijn en betaalbaar woonhuis is ook een prettige en veilige woonomgeving belangrijk. In verband met het veranderende klimaat zal er veel verkoelend groen in de directe omgeving beschikbaar moeten zijn (adaptief bouwen).

De Woonvisie 2024 (versie 11 maart) en de toegevoegde bijlage over de zorg bieden perspectief, maar dan zal er wel voldoende gebouwd moeten worden.

1. **Betaalbaarheid.** Enschede is een stad met relatief lage inkomens. Veel senioren hebben alleen AOW, al dan niet aangevuld met een klein pensioen. Er dienen dus voldoende **betaalbare** seniorenwoningen in Enschede te zijn/komen met (meer) diversiteit in het woningaanbod, zowel voor vitale ouderen als voor senioren met een “kleine” handicap die aanpassingen in hun woning nodig hebben. Koopwoningen zijn niet of nauwelijks te betalen. De nadruk moet dus liggen op het bouwen van ruim voldoende *sociale huurwoningen*.
De gemeente moet niet stringent vasthouden aan de 30% norm, maar een beduidend hoger percentage nastreven.
2. **Zorgwoningen.** Voor senioren die veel zorg nodig hebben, dient er voldoende aanbod te zijn van aangepaste woningen. Daar er grote tekorten aan verzorgend personeel dreigen, zal ook gekeken moeten worden in hoeverre de inzet van domotica mogelijk en wenselijk is. Voor de gehele seniorenhuisvesting geldt dat er in Enschede een inspanningsverplichting dient te komen om (veel) meer geschikte woningen voor ouderen te bouwen. Als daar behoefte aan is, zou het mogelijk moeten zijn dat partners samen kunnen blijven wonen.
3. **Woonvormen.** Er zal ook aanbod dienen te komen in diverse vormen van geclusterde woningen voor senioren, zoals Hof Enschede (Hanny Flore Hof). In deze woonvorm wordt de sociale interactie bevorderd. Een moderne vorm van een bejaardentehuis zou ook onderzocht moeten worden.
4. **Nieuwbouw** dient te bestaan uit levensloopbestendige woningen.
5. **(Her)inrichting.** Ouderen dienen vanaf de start van de (her)inrichting van een wijk of buurt hierbij betrokken te worden en blijven.

Noaberschap (= naar elkaar omzien) wordt door senioren als belangrijk uitgangspunt gezien en dient te worden gestimuleerd. Hiermee wordt eenzaamheid voorkomen.

6. **Ontmoetingsplek.** In alle wijken en buurten dient een (centrale) plek te komen voor ontmoeting, informatie en advies. In appartementengebouwen verdient een gemeenschappelijke ruimte (zowel binnen als buiten) aanbeveling. In het openbaar groen (parkje, bomengroep, wijktuin etc.) zou je door het plaatsen van bankjes een plek kunnen realiseren. Aan de bekendheid van Huiskamers van de Buurt dient via een PR-campagne aandacht worden besteed. Ook speeltuinen kunnen een rol spelen bij het creëren van verbinding tussen senioren en nog beter tussen oud en jong.

Veel senioren wonen nog in een te grote woning. Nu de kinderen de deur uit zijn, is er behoefte aan “kleiner wonen”. Dit geldt voor zowel huur- als koopwoningen. Dit is niet alleen voor senioren van belang, want doorstroming op de woningmarkt levert ook een belangrijke bijdrage aan de oplossing van de huidige woningnood.

7. **Verhuiscoach of Seniorencoach.** Corporaties zouden periodiek senioren moeten bezoeken om na te gaan hoe het met de huurder(s) gaat en of de woning nog voldoet aan de wensen van de bewoner(s). Zo’n **seniorencoach** zou dan kunnen assisteren bij het aanvragen van (kleine) aanpassingen of behulpzaam zijn bij het vinden van een andere (kleinere) woning. Ook de huismeester, voor zover aanwezig, kan een belangrijke intermediair zijn tussen bewoners en corporatie.
8. **Doorstroming.** Om de doorstroming te stimuleren, pleiten wij voor het verstrekken van een financiële compensatie. Dit zou kunnen in de vorm van een *verhuiskostenvergoeding*, zoals deze bij corporaties geldt voor verplichte verhuizing bij renovatie. Ook zou je de eerste 3 jaren ter compensatie van de waarschijnlijk hogere huur een *huurgewenningsbijdrage* kunnen verstrekken. Overigens zien we het liefst dat de huurprijs van de kleinere woning niet hoger mag zijn dan de grotere woning die men achterlaat.
9. **Vorrangsregel.** Via een voorrangsregel moet het mogelijk zijn dat bewoners binnen hun *vertrouwde wijk/buurt* kunnen doorstromen. Het lotingsysteem biedt hier volgens ons mogelijkheden voor (doelgroepenbeleid).

-Bovenstaande voorstellen gelden voor corporatiewoningen, maar voor koopwoningen zou de gemeente een soortgelijke rol kunnen vervullen.

Verder dienen er naast een wijkcentrum ook basisvoorzieningen als een supermarkt, gezondheidscentrum, brievenbus, postkantoor, bank of in ieder geval een pinautomaat, (kleine) bibliotheek aanwezig zijn.

- **Notitie Mobiliteit**

Mobiliteit draagt bij aan het bevorderen van maatschappelijke participatie en vitaliteit van senioren én het voorkomt vereenzaming.

1. **Toegankelijkheid.** Zowel woongebouwen als wijkfaciliteiten, zoals winkelcentra, bushaltes, gezondheidscentra, openbare gebouwen, etc. dienen goed bereikbaar en toegankelijk zijn. Er moet aandacht zijn voor gebruikers van een rollator, scootmobiel of rolstoel. *Stoepjes*, drempels, trappen en steile hellingbanen geven valrisico en dienen vermeden te worden. Laat mensen met een fysieke beperking bij het maken van wijk- of buurtplannen adviseren.
2. **Bushaltes** dienen op loopafstand te liggen. Ook dienen ze beschutting te bieden tegen regen/sneeuw en tegen de zon. Daarnaast dient een bankje aanwezig zijn.
3. **Oversteekplaatsen.** Er moeten voldoende veilige oversteekplaatsen zijn, afgestemd op veel gebruikte looproutes. Daarbij dienen *stoepranden verlaagd* zijn. Bij de duur van groen bij verkeerslichteninstallaties dient rekening te worden gehouden met de lagere oversteeksnelheid van (een deel van de) senioren en mindervaliden.
4. **Voet- en fietspaden** dienen vrij toegankelijk zijn. Obstakels, zoals paaltjes en reclameborden/banners, moeten uit het straatbeeld verdwijnen. Denk hierbij ook aan de vrije doorgang voor mensen met een visuele beperking. Daarnaast dienen ze breed genoeg te zijn voor mobiele hulpmiddelen. Onregelmatigheden in de bestrating moeten zo snel mogelijk worden vervangen.
5. **Bankjes.** Er dienen voldoende bankjes te staan, zodat men even kan uitrusten.
6. **Verlichting.** Er dient voldoende (straat)verlichting zijn. Dit verhoogt het veiligheidsgevoel.
7. **Strooi beleid.** In de winterperiode dient er voor wat betreft het strooi beleid aandacht te zijn voor een veilige bereikbaarheid van de wijkfaciliteiten. Ook zou er een publiekscampagne moeten komen om burgers te wijzen op de morele verplichting hun stoep sneeuwvrij te houden.
8. **Het Openbaar Vervoer** dient betaalbaar te zijn. Voor 65-plussers met een laag inkomen moet het *gratis buskaartje* weer ingevoerd worden. De gemeente moet (eventueel in samenspraak met de Provincie) de *regie* nemen in een goede werking van het OV. Uiteraard moeten bus(station) en trein(stations) goed toegankelijk zijn voor mensen die niet of minder mobiel zijn. Passagiers moeten genoeg tijd voor in- en uitstappen krijgen.
 - De gemeente dient zich sterk maken voor het behoud van de rechtstreekse treinverbinding naar Schiphol.
 - De subsidie voor het Alifa/ANWB project AutoMaatje dient gehandhaafd te blijven.

9. **Parkeertarieven MST.** Voor (oudere) mensen die vaak in het ziekenhuis moeten zijn, vormen de hoge tarieven een behoorlijke aanslag op hun inkomen. Kan de gemeente samen met MST zoeken naar een betaalbare tariefstelling?
10. **Parkeren op loopafstand** is voor minder mobiele senioren een noodzaak.
11. **Bewegen.** Een ander aspect van mobiliteit is het in beweging blijven. De via Sportaal aangeboden bewegingsprogramma's voor ouderen verdienen een grotere bekendheid en zouden moeten worden uitgebreid.
12. **Wijkschouw.** Jaarlijks zou er een wijkschouw ("wandelinterview") gehouden moeten worden, waarbij ook senioren meelopen. Daarbij moet niet alleen gelet worden op de hierboven beschreven aandachtspunten, maar dient ook gekeken te worden naar de sociale veiligheid met zaken als straatcriminaliteit, vandalisme, hangjongeren etc. Onderhoud van de openbare ruimte, het openbaar groen en het beheer daarvan, is belangrijk en dient ook in de schouw te worden meegenomen. De website en de app "Melding Openbare Ruimte" zouden meer bekendheid moeten krijgen.